

nen. Spørgsmaalet om Meddomsmændene rejstes af Ørsted allerede i Oktober 1854, og den tyske Retslærde von Bahr, som var en ivrig Tilhænger af Nævningeinstitutionen, betegner paa en Gang Meddomsinstitutionen som det fuldstændigste Demokrati i Retsplejen og samtidig som dens mulige Undergravning. Goos var af en anden Opfattelse. Han savnede navnlig — og hans Udtalelse forekommer mig særdeles vægtig —, han savnede navnlig i Meddomsinstitutionen den dobbelte Garanti for den sigtede, som findes i Nævningeretten, idet Nævningeretten ikke blot betyder en Garanti for den sigtede ved Lægmandenes Virksomhed, hvad der altsaa ogsaa vil findes i Meddomsinstitutionen, men den betyder ogsaa en Garanti — og en Garanti, jeg for mit Vedkommende lægger den allerstørste Vægt paa — ved de juridiske Dommere.

Jeg vil gerne indskyde her, at Spørgsmaalet om Meddomsmænd har Interesse ud over kriminelle Sager. Erfaringerne fra Sø- og Handelsretten, vel nok en af vore mest ansete Domstole herhjemme, opmuntrer i høj Grad til at fortsætte ad Vejen med læge Meddommere ogsaa paa det civile Omraade. Men hele dette Spørgsmaal, for hvilket der er en stor Interesse ude i Befolkningen, er vel næppe endnu modent til Løsning. En anden Bemærkning vil jeg gerne indskyde. I de sidste Dage har man set, at Nævningeinstitutionen er afskaffet i Tyskland, og man kunde spørge, om vi, der paa saa mange Maader er Germanernes Lærlinge, ikke skulde følge den Vej, der dér er anvist. Jeg tror dog, man maa sige, at det, der sker i Tyskland, er en saa ekstraordinær, i den økonomiske Nødtilstand begrundet Foranstaltning, at intet deraf kan sluttes, men ud fra vore egne Erfaringer synes det mig, at Problemet Nævningeinstitutionen er sat saaledes under Debat, at Befolkningen har Krav paa at kende ogsaa Rigsdagens Syn paa dette Spørgsmaal, saaledes som det ogsaa fremgaar af de Udtalelser, der allerede er fremsat af de foregaaende to Ordførere. Jeg har selv været med blandt de første Nævningedommere, og har set paa Nævningeinstitutionen med Velvillie, men ganske vist uden større Forventninger, og jeg har ønsket, at man skulde give den i enhver Henseende fair play, og jeg har opfattet mange af Ulemperne ved den som Børnesygdomme, men jeg kan ikke nægte, at det forekommer mig, at disse Børnesygdomme er ved at udvikle sig til en Krise. Det er mit Skøn, at her er det gaet, som det saa ofte gaar,

at det, Menneskene lettest tilegner sig, naar noget nyt indføres, er de daarlige Sider. Sagførerne har forbausende hurtigt tilegnet sig Lysten og vist sig i Besiddelse af Evnen til at spille virtuøsmæssigt paa Nævningeinstrumentet. De har stræbt efter at hjemføre den straalende Veltalenheds Sejre, saaledes som det vel maa være naturligt for en Advokat at gøre det, naar han atter og atter fra Udlandet hører om disse Veltalenhedens straalende Sejre, og de har efter min Mening undertiden stræbt efter den saaledes, at naar Resultatet forelaa, maatte Retfærdighedens Gudinde tilhylle sit Hoved. Nævningerne har paa deres Side med den absolutistiske Myndighed, de har — ingen ved, hvorledes der forhandles, ingen kan kritisere dem, intet Ansvar har de — ret hurtigt tilegnet sig Lysten til at sige: Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas.

Det, Debatten i Offentligheden i særlig Grad har drejet sig om, er Nævningernes Opgave. Den er fastslaaet i Loven. Det ærede Medlem Hr. Trier var inde paa den. Jeg maa sige, at jeg er ganske uenig med ham i Henseende til, hvad der er Nævningernes Opgave. Jeg er særdeles lykkelig ved at have Loven paa min Side. Retsplejelovens § 866 siger jo, at Nævningerne skal „love og sværge — samvittighedsfuldt besvare de Spørgsmaal, der bliver dem forelagt, saaledes som de finder ret og sandt at være efter Loven og Sagens Bevislighed“; altsaa „efter Loven“. En Modstander af Nævningeinstitutionen, den tyske Retslærde K. Binding, skriver, at det maa „staa fast: at Nævningen som enhver anden Dommer har i sit Kald alene at rette sig efter Loven. — Der eksisterer ingen folkelig Fortolkning, som tør løse sig fra dette Indhold og dog gøre Fordring paa Gyldighed“. Dette var en Modstander af Nævningeinstitutionen. Jeg skal citere en Ven af den, Professor Goos, som siger: „Det er Retsanvendelsen, der er de læge som de retskyndige Dommeres Opgave. Det er en falsk og farlig Lære, at de folkelige Dommere skulde have Ret til at sætte en folkelig Opfattelse af det rette i Lovens Sted“. Altsaa, han betegner det, som det ærede Medlem Hr. Trier har gjort sig til Talsmand for i Dag, som en falsk og farlig Lære, og saa tilføjer han — og det vil dog maaske det ærede Medlem bemærke sig — „Herom er alle, hvis Mening har Krav paa at høres, enige“. Han nævner, at „den Overdrivelse af de læge Dommeres Betydning hørte man i Tyskland i og om Aaret 1848, men den er forsvundet eller i Begreb med at forsvinde.“